

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษา แนวทางในการจัดที่พักให้กับพ่อค้า-แม่ค้าชาวกัมพูชา บริเวณตลาดเทศบาล 3 จังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างที่อยู่อาศัยกับแหล่งงาน

2.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสระแก้ว เพื่อรองรับการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจไทย-กัมพูชา

2.3 แนวทางการพัฒนาจังหวัดโดยรวม

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5 สรุป

2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างที่อยู่อาศัยกับแหล่งงาน

ทำเลที่ตั้งของที่อยู่อาศัยและที่ทำงาน มีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างมาก เนื่องจากต้องมีการเคลื่อนที่ไปมาระหว่างบ้านและที่ทำงานเป็นประจำในปริมาณที่สูง มีนักวิชาการหลายท่านเห็นถึงความสัมพันธ์ดังกล่าว และได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างที่อยู่อาศัยกับที่ทำงาน เช่น

Lean และ Gooddall¹ กล่าวถึงความแตกต่างในการเลือกที่ตั้งของที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยกับผู้มีรายได้สูงกว่า ผู้มีรายได้น้อยจะพยายามมีที่อยู่อาศัยใกล้ที่ทำงาน เพราะจะประหยัดค่าเดินทาง โดยอาจเสียค่าใช้จ่ายเฉพาะค่าบ้าน ส่วนผู้มีรายได้สูง จะสามารถเลือกที่อยู่อาศัยได้หลายประเภท โดยไม่ต้องสนใจว่าที่อยู่อาศัยและที่ทำงานต้องมีความสัมพันธ์กัน เพราะผู้มีรายได้สูงจะสามารถเดินทางได้รวดเร็ว โดยใช้เวลาเท่ากับผู้มีรายได้น้อยที่อยู่ใกล้แหล่งงาน

Wingo² ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างที่อยู่อาศัยกับที่ทำงาน โดยให้ความสำคัญเรื่องการเดินทางไปทำงานมากที่สุด และสรุปผลการศึกษาได้ว่า เมื่อมีการย้ายที่อยู่อาศัยเข้าใกล้แหล่งงานมากขึ้น ราคาที่ดินของที่อยู่อาศัยก็จะยิ่งสูงขึ้นขณะที่ค่าใช้จ่ายในการเดินทางลดลง และพบว่า

¹ Lean, W., and Gooddall, B. 1966. Aspects of land economics. London : Estate Gazette.อ้างถึงใน ชยวีร์ ศีตวันนาฎ, "การจัดเตรียมที่อยู่อาศัยสำหรับพนักงานบริษัท ทำอาภาศยานไทย จำกัด (มหาชน) : กรณีศึกษา ทำอาภาศยานสุวรรณภูมิ, (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาเคหกรรม บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2545) ,หน้า 6.

² Lowdow Wingo, Jr, Transportation and Urban Land, Washington D.C.: Resource for the fulfillment. อ้างถึงในเรไร นันทนาวัฒน์, "สถานภาพการเช่าและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง : กรณีศึกษา โครงการเคหะชุมชน บางพลี," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทพัฒนศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2540) หน้า 12.

มีครัวเรือนยังคงย้ายที่อยู่อาศัยเข้าใกล้แหล่งงานเรื่อยๆ จนกระทั่งพบทำเลที่ตั้งที่พอใจ ซึ่งเงินที่เกิดจากการประหยัดค่าใช้จ่ายจากการเดินทางไปลดลง จะไปทดแทนในส่วนของราคาที่ดินของที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้น

John F. Kain กล่าวถึงปัจจัยด้านระยะทางไปยังแหล่งงาน ในการเลือกที่ตั้งของที่อยู่อาศัย ว่ามีความสัมพันธ์กับระดับรายได้ ผู้มีรายได้สูงที่ทำงานอยู่ในบริเวณศูนย์กลางเมืองมีแนวโน้มในการเดินทางไปทำงานในระยะทางที่ไกลกว่าและจะอยู่อาศัยในเขตชานเมือง ส่วนผู้มีรายได้ต่ำจะเดินทางไปทำงานในระยะทางที่ไกลกว่าและอาศัยอยู่ในบริเวณแหล่งงานโดยไม่คำนึงว่าแหล่งงานจะอยู่ที่ใด

Mehta³ ได้ศึกษาปัญหาที่อยู่อาศัยของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม บริษัทและสำนักงานต่างๆ ในประเทศอินเดีย พบว่า การจัดสร้างที่อยู่อาศัยควบคู่ไปกับแหล่งงานจะช่วยให้เกิดประโยชน์ต่อเจ้าของกิจการ ในกรณีที่พนักงานจะทำงานนอกเวลาปกติได้โดยสะดวก และเกิดประโยชน์แก่พนักงานในการลดค่าใช้จ่าย และเวลาในการเดินทาง และเป็นการเสริมสร้างรายได้พิเศษจากการทำงานพิเศษนอกเวลาแก่ครอบครัวอีกด้วย

จากผลการศึกษาของนักวิชาการหลายท่าน สามารถสรุปได้ว่า ในกลุ่มผู้มีรายได้น้อย จะพยายามเลือกที่อยู่อาศัยที่ใกล้แหล่งงานโดยไม่สนใจว่าแหล่งงานอยู่ที่ใด เพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ซึ่งค่าใช้จ่ายในการเดินทางที่ลดลงนี้ จะถูกนำไปทดแทนในส่วนของค่าใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้น ส่วนผู้ที่มีรายได้สูง จะมีโอกาสเลือกทำเลที่อยู่อาศัยโดยไม่ต้องสนใจว่าที่อยู่อาศัยและที่ทำงานจะต้องมีความสัมพันธ์ต่อกัน นอกจากนั้น ที่อยู่อาศัยที่อยู่ใกล้แหล่งงาน จะช่วยให้เกิดประโยชน์ต่อเจ้าของกิจการและพนักงาน กล่าวคือ พนักงานจะสามารถทำงานนอกเวลาปกติได้โดยสะดวก และสามารถลดค่าใช้จ่าย และเวลาในการเดินทางของพนักงานอีกด้วย

ศูนย์วิทยพัชกร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

³ Mehta Prayag. 1976. Condition of Work and Problems of Work Organization in textile Industry. National Labor Institute Bulletins. อ้างถึงใน ชยวีร์ ศิววรรณภฏ, "การจัดเตรียมที่อยู่อาศัยสำหรับพนักงานบริษัท ทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) : กรณีศึกษา ทำอากาศยานสุวรรณภูมิ," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต สาขาวิชาเคหการ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545), หน้า 7.

2.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสระแก้ว เพื่อรองรับการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจไทย-กัมพูชา⁴

2.2.1 สถานการณ์ที่มีผลต่อการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจไทย-กัมพูชา

1. จังหวัดสระแก้วมีพื้นที่แนวชายแดนไทย-กัมพูชา ที่มีศักยภาพสูงที่จะพัฒนาเป็นแหล่งเศรษฐกิจการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยวชายแดน เชื่อมต่อกับกัมพูชา และเวียดนาม เนื่องจากเป็นจุดการค้าชายแดนที่ใกล้กับกรุงเทพ และปริมณฑล และพื้นที่ชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับจุดการค้าชายแดนอื่นๆ ของประเทศไทย ประกอบตั้งอยู่ในเส้นทางผ่านสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงทำให้สามารถเข้าถึงตลาดทั้งในกรุงเทพ และปริมณฑล พื้นที่ชายฝั่งทะเลด้านตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเลยไปถึงประเทศกัมพูชา และเวียดนาม ได้โดยตรงตามเส้นทางถนนและทางรถไฟสาย อรัญประเทศ – พนมเปญ – โฮจิมินห์

2. จังหวัดสระแก้วเป็นจังหวัดที่มีโอกาสรองรับการเติบโตภาคอุตสาหกรรมที่ขยายตัวมาจากอำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี เนื่องจากจังหวัดสระแก้วมีพื้นที่ที่สามารถรองรับการลงทุนได้อีกมาก ครอบคลุมราคาที่ที่ดินที่ไม่แพง ตลอดจนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในอนาคต โดยจะมีโครงข่ายคมนาคมที่สมบูรณ์ และเชื่อมโยงระหว่างภาคตะวันออก กับภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยตรง จะทำให้จังหวัดสระแก้วเป็นพื้นที่ที่มีโอกาสทางด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมได้มาก จังหวัดหนึ่ง

3. จังหวัดสระแก้วยังมีโอกาสเป็นประตูการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการค้ากับอินโดจีนได้มากที่สุดเนื่องจากความพร้อมทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะมีเส้นทางคมนาคมทางรถและรถไฟที่เชื่อมโยงกับประเทศกัมพูชา ซึ่งสามารถเชื่อมโยงไปยังเมืองโฮจิมินห์ ของเวียดนาม โดยเส้นทางการค้าที่ผ่านจังหวัดสระแก้วจะเป็นเส้นทางที่ใกล้และเป็นจุดการขนส่งถูกที่สุด จึงนับได้ว่าจังหวัดสระแก้วจึงมีโอกาที่จะเป็นประตูการค้ากับประเทศอินโดจีนมากที่สุดของภาคตะวันออก

จังหวัดสระแก้วนอกจากการพัฒนาทางด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการค้าชายแดนแล้ว การพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยวก็เป็นภาคเศรษฐกิจที่มีโอกาสพัฒนาได้อีกประการหนึ่ง โดยเฉพาะการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวระหว่างในกลุ่มประเทศเอเซีย ระหว่างสิงคโปร์ มาเลเซีย ไทย กัมพูชา และเวียดนาม โดยมีจังหวัดสระแก้วเป็นเส้นทางผ่านเข้าสู่ประเทศอินโดจีน ซึ่งมีสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญระดับโลก อันได้แก่ ปราสาทนครวัด – นครธม ของประเทศกัมพูชา ที่ต้องใช้เส้นทางรถไฟและทางหลวงแผ่นดินผ่านพื้นที่จังหวัดสระแก้วทั้งสิ้น

⁴ สำนักงานเลขาธิการ กปร. จังหวัดสระแก้ว, "ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสระแก้ว เพื่อรองรับการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจไทย-กัมพูชา," (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

2.2.2 ยุทธศาสตร์ของจังหวัดสระแก้ว เพื่อรองรับการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจไทย-กัมพูชา

ยุทธศาสตร์ ที่เป็นกรอบชี้้นำการประสานแผนงานและโครงการต่างๆ เชื่อมโยงพื้นที่ของจังหวัดและชุมชนเมืองชายแดนอย่างเป็นระบบเพื่อเสริมสร้างบทบาทสำคัญในการเป็นศูนย์กลางทางการค้า การคมนาคมขนส่ง การบริหารทางธุรกิจ การท่องเที่ยว และความร่วมมือระหว่างประเทศในส่วนภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพิ่มมากขึ้น โดยมีสาระสำคัญดังนี้

การศึกษาและวางแผน กำหนดรูปแบบการใช้ที่ดิน ตลอดจนการจัดการพัฒนาโครงข่ายบริการพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมบริเวณจุดผ่านแดนให้เป็นไปอย่างมีระเบียบและมีระบบและสอดคล้องกับความต้องการการลงทุนของภาคเอกชน เพื่อให้พร้อมรับสถานการณ์การขยายตัวทางธุรกิจการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยวบริเวณชายแดน และกระจายผลการพัฒนาไปสู่ชุมชนอื่น

การพัฒนาอรัญประเทศ ให้เป็นเมืองยุทธศาสตร์ โดยการพัฒนาปรับปรุงบริการพื้นฐานที่สนับสนุนการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว โดยวางแผนกำหนดรูปแบบการใช้ที่ดิน ตลอดจนการจัดการพัฒนาโครงข่ายบริการพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมบริเวณจุดผ่านแดนให้เป็นไปอย่างมีระเบียบและมีระบบและสอดคล้องกับความต้องการการลงทุนของภาคเอกชน เพื่อให้พร้อมรับสถานการณ์การขยายตัวทางธุรกิจการค้าชายแดน และกระจายผลการพัฒนาไปสู่ชุมชนอีกด้วย โดยอรัญประเทศจะต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการคมนาคมขนส่งทางถนนและการบริการด้านศุลกากรและตรวจคนเข้าเมืองที่ดี

การปรับปรุงโครงข่ายบริการพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมบริเวณเขตเศรษฐกิจชายแดนให้มีระบบและสอดคล้องกับความต้องการการลงทุนของภาคเอกชนเพื่อให้พร้อมรับสถานการณ์การขยายตัวทางธุรกิจการค้าชายแดน และกระจายผลการพัฒนาไปสู่ชุมชน

การเสริมสร้างและขยายโอกาสการลงทุนด้านธุรกิจร่วมกันระหว่างนักลงทุนไทย - กัมพูชา บริเวณเขตเศรษฐกิจชายแดน โดยการปรับปรุงและแก้ไขกฎระเบียบ และมาตรการด้านภาษีอากรให้เอื้ออำนวยต่อการติดต่อสร้างความสัมพันธ์ค้าขายกัน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกและตลาดภายในประเทศ

การเร่งรัดพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจและจัดทำข้อตกลงความร่วมมือในระดับทวิภาคีเพื่อกระชับความร่วมมือด้านการค้าและลงทุน รวมทั้งการอำนวยความสะดวกในกิจการที่เกี่ยวข้องกับการค้าและการลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนการจัดทำโครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างไทย - กัมพูชา ได้แก่ การพัฒนาเส้นทางถนนและทางรถไฟ จากอรัญประเทศ - พนมเปญ - ไฮจิมินห์ซิตี้ เป็นต้น

2.2.3 แผนงาน/โครงการ แผนงานที่มีลำดับความสำคัญสูงในการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับกัมพูชา ประกอบด้วย 3 แผน หลักคือ

1. แผนงานประสานความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย 3 โครงการคือ

1.1 โครงการก่อสร้างถนนเพื่อเป็นเส้นทางเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ (ถนนหมายเลข 33 ของประเทศไทย และถนนหมายเลข 5 และ 6 ของกัมพูชา) สนับสนุนการก่อสร้างเส้นทางคมนาคมขนส่งในกัมพูชา สายอรัญประเทศ - ปอยเปต - ศรีโสภณ - เสียมเรียบ โดยมีหลักการสำคัญคือเส้นทางกรุงเทพฯ - อรัญประเทศ - ปอยเปต - ศรีโสภณ - เสียมเรียบ และเส้นทาง ศรีโสภณ - พระตะบอง - โฮจิมินห์ซิตี้ - ว่างเตา เป็นระบบโครงข่ายเส้นทางหลักที่สามารถเชื่อมระหว่างสามประเทศ (ไทย-กัมพูชา-เวียดนาม) ให้เกิดการพัฒนาด้านการค้า การลงทุน การผลิต และการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพที่เป็นรูปธรรมได้อีกเส้นทางหนึ่งในอนาคต โดยการพัฒนาเส้นทางปอยเปต - ศรีโสภณ - เสียมเรียบ/พระตะบอง - โฮจิมินห์ซิตี้ - ว่างเตา

1.2 โครงการปรับปรุงเส้นทางรถไฟกรุงเทพฯ-พนมเปญการปรับปรุงเส้นทางรถไฟดังกล่าวจะเน้นผลทางการเมือง โดยการสร้างสัญลักษณ์ทางความร่วมมือกันในระดับภูมิภาค ทั้งนี้ประโยชน์ที่ได้รับทางการเงินจากการลงทุนเพื่อสร้างทางเชื่อมระหว่างบริเวณชายแดนและเมืองศรีโสภณและการปรับปรุงระบบรางระหว่างศรีโสภณไปถึงพนมเปญ

1.3 โครงการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจชายแดนร่วมกำหนดขอบเขตของพื้นที่บริเวณชายแดนของทั้งสองประเทศ ในการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดให้ตอบสนองกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจภายในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนกำหนดสิทธิประโยชน์และสิ่งจูงใจแก่ผู้ลงทุนที่มีความพร้อมและมีศักยภาพ

2. แผนงานขยายการค้าและการลงทุน

2.1 แผนงานประสานความร่วมมือในการที่จะปักปันเขตแดนทางบกให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว

2.2 แผนงานประสานความร่วมมือในการกู้กับระเปิดบริเวณพรมแดนไทย-กัมพูชา

2.3 แผนงานประสานความร่วมมือในการกำจัดขบวนการลักลอบค้าแรงงานผิดกฎหมาย การลักลอบนำเข้าสินค้าหนีภาษี/ยาเสพติด และการค้าประเวณีของหญิงต่างชาติ

3. แผนงานเพิ่มศักยภาพเขตเศรษฐกิจชายแดน ประกอบด้วยโครงการดังต่อไปนี้

3.1 โครงการพัฒนาจุดตรวจชายแดน การพัฒนาสำนักงานศุลกากร ตรวจคนเข้าเมือง และพื้นที่การค้าชายแดนทั้ง 2 ฝั่ง เพื่อพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่มีให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

3.2 โครงการพัฒนาตลาดโรงเกลือและตลาดมิตรภาพ การจัดระบบสาธารณสุขปลอดภัย และการบริการต่างๆ ที่ตลาดทั้งสองยังขาดแคลนอยู่จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมธุรกิจชุมชนบริเวณเทศบาลตำบลอรัญประเทศ

3.3 โครงการพัฒนาเมืองอรัญประเทศ การจัดระเบียบชุมชนใหม่และระบบการจราจรบริเวณด้านพรหมแดนฝั่งไทย รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมในเขตเมือง ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น

3.4 โครงการพัฒนาเขตอุตสาหกรรมคลองลึก พัฒนาพื้นที่ให้เป็นเขตประกอบการอุตสาหกรรมและเขตคลังฯ พรบ.โรงงานอุตสาหกรรม 2535 ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม และคำสั่งของกรมศุลกากร โดยกำหนดให้ส่วนหนึ่งเป็นเขตอุตสาหกรรมทั่วไป และอีกส่วนหนึ่งเป็นเขตคลังฯ หรือเขตประกอบการค้าเสรีที่ปลอดจากภาษีอากร

3.5 โครงการปรับปรุงผลผลิตพืชไร่ เขตพื้นที่เพาะปลูกควรมีการส่งเสริมตามแนวชายเขตแดนไทย-กัมพูชา ควรให้มีเส้นทางขนส่งเชื่อมต่อกับเขตนิคมอุตสาหกรรมและเขตเศรษฐกิจพิเศษ หน่วยงานภาครัฐและเอกชนของไทย ควรให้ความช่วยเหลือทั้งทางผู้เชี่ยวชาญ ด้านพันธุ์พืชและด้านเทคโนโลยี

3.6 โครงการพัฒนาการท่องเที่ยว จัดตั้งศูนย์นักท่องเที่ยวเพื่ออำนวยความสะดวกในรูปแบบ One Stop Service สถานีขนส่งโดยสารระหว่างประเทศ ธุรกิจโรงแรมขนาดกลางและภัตตาคาร ธุรกิจนำเที่ยวครบวงจร ธุรกิจสินค้าการ ศูนย์แสดงและจำหน่ายสินค้านานาชาติ ปลอดภาษีอากร

3.7 โครงการพัฒนาศูนย์กลางการค้าและการจำหน่ายที่อรัญประเทศ จัดตั้งศูนย์กลางการค้าและการจำหน่ายจะมีองค์ประกอบสำคัญ คือ บริการการตรวจสอบคุณภาพ การคัดและการบรรจุ ไซโล โกดัง และคลังสินค้าทัณฑ์บน เพื่อรองรับการกระจายสินค้า ซึ่งจะช่วยพยักสินค้า วัตถุดิบ และสินค้าสำเร็จรูป

2.3 แนวทางการพัฒนาจังหวัดโดยรวม⁵

2.3.1 เป้าประสงค์การพัฒนาจังหวัดสระแก้ว

1. เพื่อให้ประชาชน มีสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดี
2. เป็นศูนย์กลางรองรับและกระจายสินค้า สู่อินโดจีน และจังหวัดใกล้เคียง
3. เป็นแหล่งผลิตสินค้าการเกษตร โดยการเพิ่มผล

⁵ กรมการผังเมือง (กระทรวงมหาดไทย), "ผังเมืองรวมเมืองอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว," 27 ธันวาคม 2540.

ผลิตทางการเกษตร การแปรรูป การพัฒนาคุณภาพและส่งเสริมเกษตรปลอดสารพิษ

4. เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีความสมบูรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกครบวงจร บริการการแพทย์แผนไทย และเชื่อมโยงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมขอมโบราณ

2.3.2 ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและแนวทางการพัฒนาจังหวัดสระแก้ว

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 : เมืองงามชายแดนบูรพาน่าอยู่

เป็นแหล่งที่อยู่อาศัย ที่สะอาด สวยงาม สะดวก ปลอดภัย ประทับใจ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ภายใต้การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1. พัฒนาด้านบริการพื้นฐานและการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม แบบการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยการปรับปรุงทัศนสถานที่ราชการ สถานที่ท่องเที่ยว อาคารบ้านเมือง ถนน ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด สวยงาม และมีบริการพื้นฐานที่สะดวกและเพียงพอ
2. พัฒนาด้านความปลอดภัยและคุณภาพชีวิต โดย
3. พัฒนาด้านการศึกษา สาธารณสุข การประกอบอาชีพ การจัดการให้มีความมั่นคงปลอดภัย ปลอดภัยเสถียร ปลอดภัยผู้มืทธิพล ปลอดภัยมลภาวะ เพื่อให้คุณภาพชีวิตที่ดี
4. พัฒนาด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและ
5. กระจายรายได้ โดยการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย พัฒนาทักษะฝีมือ พร้อมทั้งส่งเสริมอาชีพที่ยั่งยืนและมีรายได้ที่มั่นคง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 : ประตูสู่อินโดจีน เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน แหล่งกระจายสินค้า เป็นแหล่งเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนด้านการท่องเที่ยว วัฒนธรรมการศึกษากับกลุ่มประเทศอินโดจีน มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1. การพัฒนาระบบ Logistics

1.1 วางระบบ Logistics ให้เหมาะสม ทั้งด้านคลังสินค้า ศูนย์รับรอง

มาตรฐาน ศูนย์คัดแยกบรรจุภัณฑ์ โครงข่ายคมนาคม ฯลฯ ทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วของสินค้าที่ผ่านเข้าออกประเทศ ผู้ประกอบการสามารถลดต้นทุนค่าใช้จ่าย เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

1.2 ให้เป็นศูนย์กลางรองรับและกระจายสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม ภายในและระหว่างกลุ่มจังหวัด ตลอดจนเชื่อมโยงกับภูมิภาคอื่น ๆ

1.3 ให้เป็นแหล่งรวบรวมและกระจายสินค้าส่งออกไปยังประเทศเพื่อนบ้านและผ่านไปสู่เวียดนามและจีน

1.4 ให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษแบบเกื้อกูล ด้านการค้าการลงทุนกับประเทศกัมพูชา

2. การเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน โดยการพัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน ด้านการค้า การลงทุน การศึกษา สาธารณสุข วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว ตลอดจนการพัฒนาเมืองให้มีความพร้อมทุกด้าน

3. การพัฒนาตลาดชายแดนไทย-กัมพูชา โดยการพัฒนาตลาดชายแดนไทย-กัมพูชา ให้มีความสะอาด สะดวก ปลอดภัย และมีความพร้อมทุกด้าน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 : ถิ่นอุตสาหกรรมเกษตร เป็นแหล่งผลิตสินค้าการเกษตร และเกษตรแปรรูปที่มีคุณภาพปลอดภัยและได้มาตรฐาน มีแนวทางการพัฒนาดังนี้

1. การพัฒนาศักยภาพการผลิตและเพิ่มมูลค่าการผลิตสินค้าทางการเกษตรและผลิตภัณฑ์ โดยการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรให้เพียงพอกับความต้องการของโรงงานอุตสาหกรรมเกษตร การแปรรูปผลผลิตการเกษตร

2. พัฒนาคุณภาพ มาตรฐานสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

3. การบริหารจัดการแหล่งน้ำ พัฒนาคุณภาพดิน

4. พัฒนาบุคลากร และส่งเสริมเกษตรปลอดภัย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 : การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแพทย์แผนไทย การเกษตร การผจญภัย วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ประเพณีวิถีไทย ที่มีคุณภาพ มีกระบวนการเรียนรู้ และมีส่วนร่วมแบบพหุภาคี เพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน กำหนดแนวทางการพัฒนาไว้ ดังนี้

1. การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเชื่อมโยงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมขอมโบราณ ศูนย์วัฒนธรรม โดยการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวและสถานที่ท่องเที่ยวเป็นระบบครบวงจร รวมทั้งบริการการแพทย์แผนไทย

2. การพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานเพื่อเป็นของที่ระลึก

2.3.3 แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติราชการของจังหวัดสระแก้ว

2.3.3.1 แนวทางการลดค่าใช้จ่าย

1. นำมาตรการประหยัดพลังงานและสาธารณูปโภคมาใช้กับทุกส่วนราชการโดยเคร่งครัด

2. บำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือและยานพาหนะตามกำหนดเวลา

3. ให้มีการบูรณาการแผนงาน/โครงการของส่วนราชการที่มีภารกิจเกี่ยวเนื่องกันเพื่อลดความซ้ำซ้อนและสูญเสียงบประมาณ
4. พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อให้การสื่อสารติดต่อทางช่องทางระบบ LAN ระบบ Intranet หรือระบบ Internet เป็นต้น เพื่อลดค่าใช้จ่ายและเวลาในการจัดทำเอกสาร
5. จัดให้มีการปฏิบัติตรงตามภารกิจของแต่ละหน่วยงานเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน

2.3.3.2 แนวทางการลดรอบระยะเวลาการให้บริการ

1. ให้นำหน่วยงานด้านบริการประชาชนจัดระบบบริการอย่างรวดเร็วโดยให้เป็นในรูปแบบ One Stop Service
2. มีการมอบอำนาจการปฏิบัติราชการให้กับส่วนราชการส่วนภูมิภาคและอำเภอ/กิ่งอำเภอ มากขึ้น
3. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ขั้นตอนการติดต่อราชการทุกรูปแบบ
4. จัดเตรียมข้อมูลคำแนะนำแก่ผู้มารับบริการให้ทราบล่วงหน้า
5. รับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการให้บริการ
6. จัดระบบข้อมูลและการเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว

2.3.3.3 แนวทางการเพิ่มคุณภาพการให้บริการ

1. เสริมสร้างทัศนคติในการให้บริการแก่ประชาชนโดยถือว่าประชาชนคือลูกค้า
2. ให้มีการประเมินผลความพึงพอใจของผู้มารับบริการเพื่อนำผลมาปรับปรุงแก้ไขการให้บริการ
3. จัดสถานที่สำหรับประชาชนผู้มาติดต่อให้เกิดความประทับใจ
4. เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์และอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ

2.3.3.4 แนวทางการพัฒนาองค์กร

1. ให้มีการกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจ ค่านิยมและวัฒนธรรมองค์กรให้ชัดเจนและยึดถือ เพื่อเป็นเป้าหมายและแนวทางในการปฏิบัติงาน
2. เสริมสร้างทัศนคติ ให้มีการทำงานร่วมกันเป็นทีมและมีเป้าประสงค์เดียวกัน
3. จัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพข้าราชการโดยเฉพาะในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพของงานที่ทันสมัย

4. ส่งเสริมสนับสนุนให้ข้าราชการพัฒนาและเรียนรู้ตลอดเวลา เช่น ศึกษาต่อเพิ่มเติม การเรียนรู้ด้วยตนเอง การให้คำแนะนำฝึกฝนเป็น Learning Organization

2.3.4 แนวทางการพัฒนา

แนวทางที่ 1 การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน

1. การปรับปรุงเส้นทางคมนาคม เพื่อเป็นเส้นทางเชื่อมโยงทาง เศรษฐกิจ ที่สามารถเชื่อมทั้ง 3 ประเทศ (ไทย-กัมพูชา-เวียดนาม)
2. จัดวางระบบไฟฟ้าไปยังจุดการค้าชายแดนและเชื่อมต่อกับ ตลาดฝั่งกัมพูชา
3. ขยายกำลังผลิตและระบบจำหน่ายน้ำประปา
4. จัดทำระบบบำบัดน้ำเสียและพื้นที่ฝังกลบขยะ
5. จัดให้มีการสื่อสารโทรคมนาคมเชื่อมโยงเมืองต่างๆ ในพื้นที่ จุดการค้าชายแดนและเชื่อมโยงกับกัมพูชา

แนวทางที่ 2 การขยายการค้าและการลงทุน

การพัฒนาความเป็นสากลในทางด้านการค้า การศุลกากร การตรวจคนเข้าเมือง การเงินการธนาคาร

การจัดตั้งคณะผู้แทนทางการค้าและการลงทุนเพื่อกำหนดเป้าหมายทางการค้าและการลงทุน

3. ประสานความร่วมมือในการจัดแสดงสินค้าร่วมกันเร่งสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุน

แนวทางที่ 3 การพัฒนาศักยภาพเขตเศรษฐกิจชายแดน

1. การพัฒนาจุดตรวจชายแดน
2. การพัฒนาตลาดโรงเกลือและตลาดมิตรภาพ
3. การพัฒนาเมืองอรัญประเทศให้รองรับกับการเติบโตทางเศรษฐกิจของอำเภอ
4. การพัฒนาเขตอุตสาหกรรมคลองลึก
5. การพัฒนาศูนย์การค้าและการจำหน่ายที่อรัญประเทศ

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วาริน สุขเสมอ^๑ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว กรณีศึกษาผลกระทบของชุมชนการค้าชายแดนไทย – กัมพูชา โดยมี

^๑ วาริน สุขเสมอ, "การศึกษาเพื่อการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว," วิทยานิพนธ์ ร.ม กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537, บทคัดย่อ.

วัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อศึกษาทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและประชากรของชุมชนเมืองอรัญประเทศ ศึกษาบทบาทและภาวะการค้าในตลาดการค้าชายแดน ภาวะปัญหา และศึกษาบทบาทของชุมชนที่มีผลกระทบต่อชุมชนการค้าชายแดนไทย – กัมพูชา โดยศึกษาจากสมาชิกสภาเทศบาลตำบลอรัญประเทศ ผลการวิจัยพบว่า ตลาดการค้าชายแดนโรงเกลือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วทุกภาคของไทย มีกิจกรรมการซื้อขายสินค้าทั้งปลีกและส่ง เป็นแหล่งขายสินค้าเพื่ออุปโภค บริโภค ไปยังประเทศแถบอินโดจีน จากกิจกรรมของตลาดชายแดนเป็นผลทำให้ภาวะเศรษฐกิจของชุมชนเมืองอรัญประเทศดีขึ้น ด้วยมีการพัฒนาและขยายตัวในแนวราบอย่างรวดเร็วในพื้นที่ชุมชนเมืองอรัญประเทศ ทำให้เกิดปัญหาหลายประการ ได้แก่ การรुक้าที่สาธารณะ สภาพที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม ปัญหามลภาวะ ขาดการเชื่อมต่อของถนนสายรองที่เชื่อมกับถนนสายหลัก และการบริการด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

ชานี เอี่ยมอำพรวิวัฒน์⁷ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการตลาดโรงเกลือ ตำบลบ้านไร่ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เพื่อศึกษาการบริหารจัดการตลาดโรงเกลือ ตำบลบ้านไร่ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ของคณะกรรมการดำเนินการตลาดโรงเกลือ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการของคณะกรรมการดำเนินการตลาดโรงเกลือใน 5 ด้าน มีดังนี้

1. ด้านการวางแผน (Planning) คณะกรรมการดำเนินการตลาดโรงเกลือมีการประชุมวางแผนในการกำหนดวิสัยทัศน์หรือแผนระยะยาว ให้มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดจนการวางแผนระยะปานกลาง และระยะสั้น โดยให้เป็นไปตามนโยบายและปัญหาความต้องการท้องถิ่นในแต่ละปีแผนงานหรือโครงการที่คณะกรรมการดำเนินการตลาดโรงเกลือร่วมกันประชุมและเสนอร่างแผนพัฒนาประจำปี จะเป็นแผนงานเกี่ยวกับการจัดระเบียบและดำเนินการค้าชายแดน แนวทางการบริหารจัดการตลาดโรงเกลือ ควบคุมดูแลผู้ประกอบการ ควบคุมดูแลการจราจร ควบคุมดูแลด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยในตลาดโรงเกลือ การรักษาความสะอาด และการควบคุมดูแลเรื่องสาธารณูปโภค เป็นต้น

2. ด้านการจัดองค์การ (Organizing) มีการจัดโครงสร้างบริหารจัดการ โดยแบ่งเป็น 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารจัดการ ฝ่ายการเงิน ฝ่ายอาคารสถานที่ และฝ่ายรักษาความปลอดภัยและความสะอาด ซึ่งแต่ละฝ่ายมีการกำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ซึ่งจะอิงตามระเบียบและข้อกำหนดของทางราชการเป็นส่วนใหญ่

⁷ ชานี เอี่ยมอำพรวิวัฒน์, "การบริหารจัดการตลาดโรงเกลือ ตำบลบ้านไร่ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว," รายงานการศึกษาปัญหาพิเศษ, พ.ศ. 2545, บทคัดย่อ.

3. ด้านการจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) พิจารณาจากโครงสร้างองค์การ การจัดคนปฏิบัติหน้าที่ในส่วนต่างๆ มีระเบียบรองรับ และใช้ดุลยพินิจของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว และรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว อีก 2 คน ฝ่ายดำเนินการอีก 3 ฝ่าย แต่งตั้งจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว จำนวน 15 คน เพื่อบริหารจัดการระดับผู้ปฏิบัติงาน

4. ด้านการนำ (Leading) ฝ่ายผู้บริหารจัดการ ใช้การกระตุ้นมอบหมายเพื่อให้ฝ่ายต่างๆ ดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ โดยการดูแลช่วยเหลือแก้ไขปัญหาการดำเนินการให้บรรลุผล ใช้ความเป็นกันเอง ให้โอกาสแสดงความคิดเห็น ให้การเสริมแรง ส่งเสริมให้บุคคลที่จะเต็มใจทำงาน และฝ่ายผู้บริหารจัดการจะไปเป็นผู้ลงดำเนินการเอง เพื่อจะเป็นตัวแบบในการปฏิบัติงานด้วย

5. ด้านการควบคุม (Controlling) ใช้การควบคุมตามโครงสร้างขององค์การและตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบ ในการควบคุมงานใช้การตรวจสอบผลงานเปรียบเทียบกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการและแผนงานที่วางไว้ หรือใช้การประชุมประเมินผลของโครงการเมื่อเกิดปัญหาในงาน ฝ่ายบริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายก็จะให้ผู้ปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาลองแล้วรายงานด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษร หรือใช้วิธีการให้ผู้บริหารเข้าแก้ไขให้ได้ตามวัตถุประสงค์ของงาน การควบคุมนี้จะใช้ทั้งการรายงานผลงานที่มอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษร ด้วยวาจา หรือวิธีการติดต่อสื่อสารแบบอื่นๆ ตามลักษณะงาน

ศักกพล สุขปาน^๘ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การค้าตามแนวชายแดนกับความมั่นคงแห่งชาติ : กรณีศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาปัจจัยใดที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ จากการเปิดจุดผ่อนปรนการค้าตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา รวมทั้งศึกษามาตรการที่เหมาะสมที่จะใช้กับการค้าตามแนวชายแดน โดยการสอบถามประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลอรัญประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ และความปลอดภัย ประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว มีความเห็นว่า การเปิดจุดผ่อนปรนการค้าตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา เพื่อให้การค้าตามแนวชายแดนเป็นไปโดยเสรี ขอบด้วยกฎหมายและปลอดภัยมีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดูแลอย่างใกล้ชิด อันจะมีผลโดยตรงต่อการลดการค้าตามแนวชายแดนที่มีขอบด้วยกฎหมายหรือที่เรียกกันทั่วไปว่า ตลาดมืด จะเป็นผลดีแก่ราษฎรตามแนวชายแดนทั้งในด้านความปลอดภัย อาชีพ รายได้ และเป็นผลดีแก่ประเทศโดยรวม ในด้านภาชีเศรษฐกิจ ความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศและความมั่นคงของชาติ และผลการศึกษาด้านปัจจัยที่ทำให้ประเทศเกิดความมั่นคง พบว่า การบิดเบือนนโยบายในการเปิดจุดผ่อนปรนการค้า

^๘ ศักกพล สุขปาน, "การค้าตามแนวชายแดนกับความมั่นคงของชาติ : ศึกษากรณีจังหวัดปราจีนบุรี," วิทยานิพนธ์ ร.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ.2538, บทคัดย่อ.

ตามแนวชายแดนอันมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ่อค้าและราษฎรตามแนวชายแดนมีผลต่อความมั่นคงของชาติ

กุศล สุนทรธาดา และ อุมารณณ์ ภัทรวาณิช⁹ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กระบวนการจ้างแรงงานข้ามชาติที่ลักลอบเข้าเมืองและความคิดเห็นของภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง” โดยผลการศึกษาพบว่า การเข้ามาของแรงงานต่างชาตินั้นส่วนใหญ่เป็นผลมาจากปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ และแรงงานเหล่านี้ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวให้เข้ามาทำงานในประเทศไทย การเข้ามาของแรงงานต่างชาตินี้ส่งผลให้เกิดปัญหาในด้านสังคม และสาธารณสุข เช่น ด้านสังคมทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติด รวมไปถึงด้านสาธารณสุขเรื่องโรคติดต่อที่แรงงานต่างชาตินำเข้ามา

ความเห็นของภาครัฐและเอกชนแรงงานต่างชาตินี้เข้ามาจะทำงานทุกประเภทเพราะมีแรงจูงใจ เช่น ค่าจ้าง โดยเฉพาะแรงงานที่อาศัยอยู่ตามชายแดนของประเทศไทยจะมีปัญหาความยากจนทำให้ต้องอพยพเข้ามาทำงานในฝั่งประเทศไทย ทางภาครัฐจึงมีนโยบายและมาตรการเกี่ยวกับการผ่อนผันให้มีการใช้แรงงานต่างชาติ โดยผู้นำเข้าแรงงานจะต้องขออนุญาตทำงานเสียก่อน แต่ก็น้อยมากที่จะมาขออนุญาตเพราะ 1) ค่าประกันตัวกับตรวจคนเข้าเมืองยังสูง 2) ขั้นตอนในการประกันตัวและขอใบอนุญาตทำงานซับซ้อนไม่สะดวก 3) แรงงานต่างชาตินั้นส่วนใหญ่ไม่มีบัตรประจำตัวที่กรมการปกครองออกให้ 4) นายจ้างไม่แน่ใจว่าลูกจ้างจะอยู่กับตนนาน จึงไม่ยอมเสี่ยงกลัวเสียเงินประกัน และ 5) นโยบายของรัฐยังไม่ชัดเจน จึงทำให้มีแรงงานต่างชาติเข้ามาทำงานในฝั่งประเทศไทยมาก

นิพลธ์ บุญยรัตพันธุ์¹⁰ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างที่อยู่อาศัยกับที่ทำงาน พบว่า ผู้ที่อยู่อาศัยในเคหะชุมชนส่วนใหญ่ มีการเดินทางไปทำงานมากที่สุด รองลงมาเดินทางเพื่อไปสถานศึกษา ฉะนั้น จะเห็นว่าผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนจะให้ความสำคัญกับแหล่งงานมากที่สุด

⁹ กุศล สุนทรธาดา และ อุมารณณ์ ภัทรวาณิช, "กระบวนการจ้างแรงงานข้ามชาติที่ลักลอบเข้าเมืองและความคิดเห็นของภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง," รายงานวิจัยสถาบันวิจัยประชากรและสังคม : มหาวิทยาลัยมหิดล, พ.ศ.2540, บทคัดย่อ.

¹⁰ นิพลธ์ บุญยรัตพันธุ์, "การเดินทางที่เกิดจากบริเวณเคหะชุมชน," แผนกวิชาวิศวกรรมโยธา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ.2519.

สุรพงษ์ อิศวานนท์¹¹ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบการตั้งถิ่นฐานของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่าการเลือกที่อยู่อาศัยของผู้ใช้แรงงานจะเลือกที่อยู่อาศัยใกล้กับโรงงานหรือแหล่งงานที่ตนทำอยู่ เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทางและมักจะอาศัยอยู่กับกลุ่มที่ตนรู้จักมาก่อน โดยไม่สนใจสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย สรุปว่า การที่ผู้ใช้แรงงานเลือกที่อยู่อาศัยขึ้นอยู่กับรายได้และกลุ่มของตนที่รู้จักคุ้นเคย

สมบัติ พุทธิพิฏล¹² ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นและพฤติกรรมการใช้แรงงานต่างชาติของผู้ประกอบการในจังหวัดกาญจนบุรี ทราบว่า

1. ผู้ประกอบการมีความเห็นว่า กฎหมายที่เกี่ยวกับการใช้แรงงานต่างชาติยังไม่เหมาะสม มีปัญหาการทุจริตและปัญหาและปัญหาการทำงานที่ไม่ประสานกันของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง การใช้แรงงานต่างชาติจะส่งผลกระทบต่อทางที่ไม่พึงประสงค์ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของไทย ผู้ประกอบการที่มีความเชื่อในด้านคุณภาพหรือปริมาณของแรงงานที่ใช้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับแรงงานต่างชาติที่แตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นหรือผลกระทบทางด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจต่างกัน และผู้ประกอบการที่มีทำเลที่ตั้งของสถานประกอบการที่แตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นถึงผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจแตกต่างกัน

2. พฤติกรรมใช้แรงงานต่างชาติของผู้ประกอบการ กระบวนการได้มาซึ่งแรงงานต่างชาติ และกระบวนการทำแรงงานต่างชาติให้ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นกระบวนการที่มีเครือข่ายกว้างขวางมีผู้เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก ทุกกระบวนการจะปฏิบัติไม่ได้ถ้าไม่ได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทุจริต ผู้ประกอบการใช้แรงงานต่างชาติในทุกลักษณะของงาน โดยจ่ายค่าจ้างและสวัสดิการต่ำกว่าแรงงานไทย ผู้ประกอบการปกครองแรงงานต่างชาติเองหรือปกครองผ่านคนกลาง

วันเพ็ญ วอกลาง¹³ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการปรับตัวและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะอยู่ถาวรของแรงงานอพยพจากประเทศพม่า : กรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย

¹¹ สุรพงษ์ อิศวานนท์, "การศึกษารูปแบบการตั้งถิ่นฐานของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ," วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต ภาควิชาเคหการ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ.2535.

¹² สมบัติ พุทธิพิฏล, "ความคิดเห็นและพฤติกรรมการใช้แรงงานต่างชาติของผู้ประกอบการในจังหวัดกาญจนบุรี," กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล, พ.ศ.2541.

¹³ วันเพ็ญ วอกลาง, "กระบวนการปรับตัวและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะอยู่ถาวรของแรงงานอพยพจากประเทศพม่า : กรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย," กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล, พ.ศ.2541.

พบว่าแรงงานพม่ามีการปรับตัวในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลองค์กร เศรษฐกิจและแบบแผนการใช้จ่าย ตามระยะเวลาการอยู่อาศัยที่เพิ่มขึ้น ความตั้งใจที่จะอยู่ถาวรของแรงงานอพยพจากประเทศพม่ามีประมาณ 2 ใน 3 โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะอยู่ถาวรของแรงงานอพยพจากประเทศพม่าสูงสุดในกลุ่มแรงงานที่พักอาศัยตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป การปรับตัวให้เข้ากับชุมชนและสังคมจังหวัดเชียงราย ปัจจัยภูมิหลังและเครือข่ายครอบครัวที่เชื่อมโยงด้วยความผูกพัน มีอิทธิพลต่อความตั้งใจอยู่ถาวรมากที่สุด

2.5 สรุป

สรุปแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมาเป็นกรอบในการวิจัย พ่อค้า-แม่ค้าชาวกัมพูชา บริเวณตลาดเทศบาล 3 เรื่องการเลือกที่อยู่อาศัยที่ใกล้แหล่งงานโดยไม่สนใจว่าแหล่งงานอยู่ที่ใด และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสระแก้ว เพื่อรองรับการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจไทย – กัมพูชา ได้เน้นในเรื่องการศึกษาและวางแผน กำหนดรูปแบบการใช้ที่ดิน ตลอดจนการจัดการพัฒนาโครงข่ายบริการพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมบริเวณจุดผ่านแดนให้เป็นไปอย่างมีระเบียบและมีระบบ ขยายการพัฒนาทางเศรษฐกิจเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน จัดแนวทางพัฒนาระบบขนส่งสินค้า เป็นการส่งเสริมให้เศรษฐกิจดีขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย